

CAL ESTUDIAR LA MÚSICA POPULAR CONTEMPORÀNIA?

Actualment, la música popular contemporània és, cada vegada més, més present en les nostres vides. Ja sigui perquè ens acompanyi pel carrer, de viatge... o, per exemple, alhora de fer aquesta PAC. Tot això és gràcies als avenços tecnològics, als mitjans de comunicació, etc. Esdevé un fenomen complex i multidiscursiu de sons, paraules, imatges... i que segons els diversos contextos socials pot modificar-ne el seu poder de comunicació.

Des del punt de vista de la semiòtica, es dona més valor i importància al significat de les paraules, el text en si. Des de la sociologia s'estudia la relació entre la música i els diferents comportaments que té la societat. Finalment hi ha l'òptica discursivotecnològica, "que entremesclen la preocupació per entendre l'impacte dels canvis discursius en la música popular (provocades per les innovacions tecnològiques) i les seves conseqüències en la recepció de la música popular per part dels consumidors".

Els tres models d'estudi estan relacionats entre ells, és important el significat del text, igual que com influeix una cançó en la societat.

Els models semiòticoformals

Aquests models han ajudat a l'estudi d'un nombre important de peces musicals, però no han obtingut resultats importants i destacables. El problema principal és que s'aïlla el text del context social, tot està lligat, i sense aquest anàlisi conjunt no s'arriba a conclusions clares.

Alguns dels autors principals d'aquest model d'estudi són Tagg, Middleton o Shepherd.

Totalment d'acord amb Tagg quan diu que la música popular contemporània no es pot estudiar amb les eines, només, de la musicologia i que aquesta música no té res a veure amb la música culta, ja que la música culta, en principi, no està creada per arribar a una gran massa de gent, en diria que més aviat és elitista, busca un determinat públic; ni creada per esdevenir una part del joc mercantil i menys per vendre's al màxim de públic per guanyar-hi diners. Per contra, la música popular si que acaba entrant en aquest joc.

En canvi, Middleton li interessa molt més l'anàlisi del contingut, és a dir, com el missatge pot construir la música popular. Per ell és important el contingut (destaca que la paraula també té un pes important en la música popular) però també l'aspecte sintàctic¹. Però el que realment interessa és la relació que tenen les paraules amb la música.

Els models sociològics

Aquestes teories comencen a aparèixer a Anglaterra cap als anys 60. La seva intenció és demostrar que la cultura popular és inferior a la culta. Però la cultura popular –i també per suposat s'inclou la música– “és un lloc dinàmic on diverses forces lluiten pel control dels significats”.

La música popular deriva de la industrialització i, per tant, forma part d'aquestes classes socials treballadores. Les lletres de les cançons són vistes com un conjunt de pràctiques i un estil de vida que cohesiona uns significats determinats i també uns valors dels diferents “grups” socials.

És a dir, que l'estudi de la música popular està relacionat amb la sociologia i no amb la musicologia. Per Frith i Goodwin aquesta música està lligada al significat de la cultura de masses i a l'estudi de la joventut. Es pot veure que són dos conceptes que no tenen res a veure amb la música (almenys de manera directa!!).

Frith relaciona l'interès dels i les joves cap a la música popular, perquè els seus cantants són persones com ells mateixos, de la mateixa edat, condicions socials, preocupats pels mateixos interessos... a més, un determinat estil de música fa diferenciar a la societat més jove de la més gran i també entre els mateixos joves. Aquest punt de vista, crec que actualment es pot donar per vàlid, la música que poden fer determinats grups o cantautors, per exemple, les cançons de Feliu Ventura no tenen res a veure amb algunes de totalment electrònica.

¹ La sintaxi és la branca de la lingüística que estudia les relacions dels mots en una oració i les funcions que hi aconsegueixen. Per tant, pretén entendre “la producció de significat de la música popular a partir dels efectes construïts per mitjà de l'ús de determinades estructures musicals profundes”.

D'altra banda, cal donar importància no només a la identificació dels joves amb la música, sinó també dels usos diversos que se'n pot fer, des de les cultures juvenils².

En resum, per Frith la música popular respon a qüestions que fan referència a la identitat d'un mateix (o d'un grup); ajuda a gestionar la relació entre la vida pública i la privada; organitza el sentit del temps i intensifica l'experiència clau; i per acabar és un fet que pertany als fans.

Willis s'encarregà de les subcultures dels hippies i els bikers. Per ell, la música és un reflex – cultural– de les subcultures ja existents. A partir d'aquí, analitza les característiques tecnològiques, musicals i culturals i es relaciona amb l'estil de vida d'aquests dos grups. D'aquesta manera s'acaben identificant amb una identitat i de significat social.

Finalment, cal destacar els estudis de Dick Hebdige. Cada subcultura juvenil té una manera de fer en els joves. Totes elles s'allunyen de les classes dominants, volen trencar amb les regles establertes. Es creen unes identitats estilístiques de cada subgrup, que les diferencien uns dels altres. Però fins i tot, no és només una mateixa estètica, sinó també el ball, l'argot... Tot això són idees que provoquen la individualització d'aquests grups, no els fan més nombrosos. Això canvia, quan els mitjans de comunicació fan variar els significats de les seves subcultures. Vénen a la societat unes idees que no tenen res a veure amb les reals de cada subcultura i les fan més "atractives". Han neutralitzat les "fractures innaturals". D'aquesta manera, tots aquests elements rupturistes, acaben essent objecte del joc mercantil i esdevenen objecte de masses.

Amb aquest estudi s'arriba a la conclusió de com la música popular ha influït amb certa importància en el dia a dia de cada un dels membres que formen la societat i obté un paper més destacat i necessari en les nostres vides, fins al punt que "ajuda" a construir una identitat social.

Potser aquesta música s'ha tendit a veure com un negoci, però a part d'això també es pot dir que és un mitjà de comunicació: "és un vehicle per a elaborar, produir i difondre significació: per a expressar sentiments, afectes i sensacions".

² Aquestes són les teories 'subculturals'.

Els models discursivotecnològics

Personalment, crec que per entendre aquest model cal relacionar-lo amb el sociològic. El que pretén aquest model és "saber en quina mesura l'especificitat de les formes de mediació i dels suport tecnològics influeixen en els processos de construcció de sentit per mitjà de la música".

Un dels autors d'aquest model és Fabbri. Els punts més importants a tenir present són les relacions de la música – indústria – mitjans de comunicació (així es pot entendre la difusió massiva); la relació música – tecnologia (rerefons econòmic i polític); finalment la relació tecnologies aplicades (i la producció de la música) – difusió i recepció. Aquestes idees també estan compartides amb les de Keith Negus.

Aquest autor analitza la creació de la música popular, la relaciona amb la indústria i les audiències, productors i consumidors. Examina els processos socials que tenen a veure amb la producció i el consum de la música; però també com la música popular s'influeix per uns factors tecnològics, culturals, històrics, geogràfics i polítics.

D'altra banda, Frith entén que la importància de les tecnologies té a veure i és necessari per a l'estudi de la música popular contemporània. És a dir, s'ha de destacar aquest estudi, perquè la tecnologia pot ajudar al desenvolupament (creació o construcció) de la música popular.

Conclusió

Aquests tres models no s'haurien d'estudiar per separat, sinó tots junts. Personalment, crec que per entendre la música popular contemporània cal entendre les lletres (el contingut), la societat i la tecnologia. Són tres elements que es necessiten els uns als altres i no poden ser independents.

L'estudi de la música popular ens pot ajudar a entendre diferents temes: si analitzem els continguts, es pot observar les problemàtiques i preocupacions del moment; a nivell social, com aquests maldecaps afecten d'una manera o una altra a diversos grups subculturals. Finalment, la tecnologia acabarà d'ajudar a veure clar el perquè és desenvolupa seguint un camí o un altre: el

suport dels mitjans de comunicació, els elements tecnològics que intervenen en el procés de la composició...

Fonts consultades

- Material del curs Indústria musical i cultura popular, que correspon al mòdul 1.
- **S. Frith.** El arte frente la tecnología: el extraño caso de la música popular.
- **I. Megías; E. Rodríguez** (2003). *Jóvenes entre sonidos: hábitos, gustos y referentes musicales.* Madrid, FAD-Injuve.